

HET LICHT IN HET VENSTER

door
IDA KELLER.

NIJKERK G. F. CALLENBACH

HET LICHT IN HET VENSTER

DOOR

IDA KELLER

DERDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

EEN GROOTE EER

Jeugdige lezers, slaat met mij dezen landweg in. Hij wordt weinig begaan en brengt ons aan een afgelegen boerenhoeve. Het ruime erf wordt ingenomen door het hoofdgebouw, het woonhuis van den boer, door een stal, een paar hooischelven en eenige houten bijgebouwen. De kippen, jonge eenden en ganzen stappen in prettige eendracht daar tusschendoor en leggen af en toe een bezoek af in den ruimen stal, die aan een dertigtal koeien tot winterkwartier strekt. Een aangename warmte slaat daar den binnentredende tegen, niettegenstaande de twee groote deuren, die vlak over elkander zijn, nogal eens opengaan.

Midden in den stal namelijk, voor een klein venster, zit achter een wrak tafeltje een oude vrouw, van verscheidene blinkende melkkannen omgeven. Zij heeft een doek om het hoofd gebonden, die onder de kin is vastgeknoopt, en breid aan een lange kous. Zij zit daar in afwachting van de vaste klanten, die geregeld melk komen halen.

Doch de vrouw is niet het eenige menschelijke wezen in deze wel wat vreemde omgeving. In een vierkante ruimte midden in den stal, slechts door eenige latten afgescheiden, is een geheele huishouding bijeen. Het is het gezin van den stalknecht. Tegelijk met de beesten, die hij verzorgen moet, heeft deze met de zijnen voor heel den winter er zijn intrek in genomen. Achter de lage scheiding, in het vierkante vak, zit zijn vrouw, omringd van hùn vier kinderen. De oudste, een jongen, is op dit oogenblik bezig zijn moeder te helpen. Hij houdt een streng grove, zwarte sajete over zijn dikke armen, die er uitzien als stijfgestopte worsten. Twee meisjes met bolle, roode wangen en sluike, gele haren spelen met knikkers op den grond. Nu en dan hangen zij over het latwerk en kijken met verwonderde blikken, als er iemand binnenkomt om melk te koopen. De moeder is druk bezig met haar kluwen te winden, dat onder haar bedrijvige vingers gestaag in omvang toeneemt. Zij zit naast de wieg van haar jongste kind en houdt deze met haar eenen voet in een schommelende beweging.

't Is geen sierlijk salonwiegje, waarin haar kleinste sluimert; zelfs niet eens een eenvoudige mandenwieg; ook geen geverfde houten, zooveel bij de boeren in zwang, met roode bloemen en harde, groene bladeren. Neen, de wieg waarin Jozua Bos bij zijn intrede in de wereld werd neergelegd, is niet anders dan een voederbak der beesten, een krib, waaruit de schapen hun voedsel tot zich nemen, wanneer zij zich in den stal

bevinden. Jozua's vader heeft er in de avonduurtjes met eigen handen een schommel onder gemaakt, vóór zijn jongste zoontje de eerste maal de oogen opende. Er is een uitgezocht bosje stroo voor geschud. Daarover spreidde de moeder een ouden wollen rok voor dekbedje. Een stuk deken werd saamgerold om te dienen als kussen. Toen werd de kleine man met liefdevolle handen op zijn armelijk bedje gelegd en met teedere blikken bewaakt.

Een vriendin zijner moeder was twee uren ver komen loopen om zijn eersten levenskreet te hooren en hem zorgvuldig in te spelden in een pak bonte lappen. De lappen waren zóó bont gekleurd, dat men bijna vreezen zou, dat de teedere oogjes zich blind zouden staren op de groote bloemen van rood en geel. Mogelijk had men zijn kleertjes zoo gekozen om hem zoet te houden, als hij in zijn wiegje lag. Hij had nu iets om naar te kijken en zich mee bezig te houden. 't Gebruik zijner ledematen was hem ten eenenmale ontzegd. Zijn armen en beenen waren zóó ingespeld, dat men ze in het geheel niet kon zien. Alleen het hoofd, met het bonte mutsje er strak omheen gebonden, troonde als een kogel op den bonten romp. Vrije beweging was alleen maar aan zijn oogen, mond en keel vergund. Vooral van de laatste maakte Jozua op gepaste oogenblikken dapper gebruik.

Toen hij zijn blauwe oogjes voor het eerst opendeed, zonder eenig besef van wat hij zag, blikten een paar groote, bruine koeienoogen hem trouwhartig tegen.

't Scheen dat ze hem toelachten. En zijn eerste kreten werden beantwoord met een bulkend geloei uit verscheidene kelen. 't Was alsof die viervoetige makkers hem het welkom toeriepen in hun midden en hem hun vriendschap beloofden voor vervolg van tijd.

't Was een koude, vriezende dag, toen Jozua ter wereld kwam. De zon stond hoog en helder aan den strak-blauwen hemel, maar zonder veel warmte te verspreiden. De breede sloot achter het erf was met een dunne ijskorst bedekt, welke er de eenden uit had verdreven. De zusjes waren reeds in het vroege ochtenduur naar buiten gestuurd. Simon, Jozua's broeder, liep op een draf mijlen ver om het den dominee te doen weten. De kinderen van den boer kwamen op hun teenen aangeslopen en brachten hem een nieuw bont mutsje ten geschenke. Zij staarden met eerbiedige bewondering op het kleine gezichtje, dat rood was van 't schreeuwen. Want hij had zijn eerste lied gezongen in 't leven en het welkom der koeien vriendschappelijk beantwoord. De kippen kakelden om hem heen; 't was als beloofden zij hem versche eitjes, zoodra hij groot genoeg zou zijn ze te gebruiken. De duifjes kirkden vlak boven zijn hoofd, en de eenden kwaakten hem tegen. Heel zijn omgeving beijverde zich hem van haar vriendschap te verzekeren. Zelfs de groote boom, die in de bleek achter den stal stond, tikte met zijn breeden tak tegen het kleine venster aan, alsof hij zeggen wilde: „Wees welkom, Jozua; welkom in 't leven.” Er waren allerlei beloften in die welkomst-

groeten, toezeggingen van volop melk en eieren, van vriendschappelijk samenleven en prettig spel onder den ouden, grooten spar.

Zoo kwam Jozua Bos ter wereld, en werd geboren in een stal, in een heel eenige omgeving. Aan niet een van zijn zusjes, ook niet aan zijn broeder Simon, was dit ten deel gevallen. Zij allen waren in den zomer geboren, tehuis, in het woonhuis. Maar Jozua werd, evenals de Heiland, in een stal geboren. Zijn ouders hechtten daar evenwel geen beteekenis aan. Zij dachten zelfs niet aan die overeenkomst. Zij gaven hem den naam van Jozua, en deden dat zonder bedoeling. Hij werd Jozua genoemd, eenvoudig omdat zijn grootvader zoo heette, en diens vader en grootvader ook. Maar „Jozua” is hetzelfde als „Jezus”. Doch zijn ouders wisten dat niet. Toch was het een eer, die aan geen koningskind te beurt kon vallen: „die krib, die stal, die naam”.

II.

IN ZONDERLING GEZELSCHAP.

De winter loopt ten einde. Jozua is aanmerkelijk gegroeid. Zijn armen zijn uit hun gevangenis ontslagen. Hij mag ze nu vrij bewegen en uitsteken, gelijk hij verkiest. En wanneer de roodbonte koe, die het dichtst bij hem staat, over haar verschansing naar hem kijkt,

lacht Jozua haar vriendelijk tegen. 't Is net, alsof hij zeggen wil: „Wacht maar; als ik groot ben, dan zullen we samen spelen in de groene wei.”

Eindelijk komt de lente. De ooievaar keert weder naar zijn nest op een hoogen boom van het erf, welks top de boer reeds voor jaren door een oud wagenrad vervangen heeft. De koeien worden naar de weide gebracht. En ook het gezin van den stalknecht verlaat zijn winterkwartier.

Een winter, in den stal doorgebracht, beteekent vrij warmte en vrij wonen. Elk voorjaar verandert de familie Bos van verblijf. Wanneer er geen huisje in het dorp te krijgen is, timmert Jozua's vader er zelf een van groote, zwarte planken dicht bij het weiland, waar de koeien in grazen.

Zoo leven deze menschen zonder zorg en zonder bezorgd te zijn. Zij kennen maar weinig behoeften en zijn met een karig deel tevreden. Zij bezitten een paar kippen, een geit en een schaap. Zij voeden zich met grof brood, aardappelen, meelkost en melk. In den zomer leven zij meest buiten; slechts bij regen en wind toeven zij in huis. Ook hun kleeding is eenvoudig. Verandering van mode komt in vrouw Bos' woning niet voor; het goed wordt gedragen totdat het versleten is. En de kleine meisjes hebben daar volstrekt geen hinder van. Zij bekommeren zich in het minst niet om hun uiterlijk. Zij gaan naar geen kerk en bezoeken nimmer de Zondagsschool. Een tijdje hebben zij op de dorpsschool gegaan. 't Is echter maar van

korten duur geweest. Nu Jozua er is, heeft moeder Dina noodig om op het kleine broertje te passen, wanneer zij zelf uit werken gaat; en Hanna is nog te klein om alleen te gaan, terwijl Simon al door zijn vader gebruikt wordt om bij de koeien te helpen. Ook moet hij op de schapen en de geiten van den boer passen. Dus komt er van leeren niet in.

Dit jaar kan Jozua's vader geen huisje vinden. Daarom timmert hij er een, dicht bij het groote weiland, op een uur afstands van het dorp, en brengt op een zonnigen morgen omstreeks Paschen zijn gezin daarheen. Jozua doet nu, op vaders arm, zijn eersten tocht naar buiten. De staldeuren staan wijd open. De kippen kakelen. De jonge kuikentjes trippelen over het erf. De groote bulhond schiet uit zijn hok vooruit en blaft, nu Jozua voorbijkomt. Vader kijkt met trotschen blik naar zijn kleinen, dikken vent, die in den warmen stal gegroeid is als kool. De zusjes springen om hem heen. De lammeren huppelen vroolijk in de malsche klaver, alsof ze dronken zijn van genot. De koeien grazen in de weide, die één tapijt gelijkt van groen, met bloemen geel en wit daarin gewerkt. De lucht is vol verrukkelijke geuren, vol zonneschijn en vogelzang. Een zacht windje draagt klokgelui over uit de omgelegen dorpen.

Op zulk een morgen wordt Jozua naar buiten gebracht en in de wei gezet tusschen madelieven en boterbloempjes. Dina komt naast hem zitten. Zij vlecht een krans van geel en wit voor Jozua's lammetje, een

geschenk van de boerin voor den kleinen knaap. Hij begrijpt er nog niets van. Maar hij kraait, en woelt met zijn dikke vuistjes in het gras. Hij lacht tegen de kleine lammetjes en de groote koeien, die hem vol domme bewondering aanzien.

Zoo gaat het nu van den eenen dag in den anderen, week uit, week in. Altijd is hij omringd van zijn viervoetige vrienden, des zomers in de wei, des winters in den stal. En 't is alsof zij meenen, een gegrond recht op hem te bezitten. Is hij niet onder hen geboren? En wordt hij niet onder hen grootgebracht?

III.

WAT JOZUA DACHT.

Zes jaren waren zoo voorbijgegaan. Zes maal had Jozua den winter in den stal, den zomer in de weide doorgebracht. Met zijn viervoetige vrienden ging hij op en neer. Altijd was hij in hun gezelschap. Maar zijn zusje had hij nu niet meer noodig om op hem te passen. Hij was nu groot genoeg om alleen te zijn. Simon hielp trouw zijn vader. Dina moest wasschen en werken, als moeder van huis was, en Hanna diende reeds in het dorp. Dus was de knaap vrijwel aan zijn lot overgelaten. Urenlang kon hij rondzwerven over de velden en kikkers zoeken in de sloot. Als hij moe werd

en warm was, zocht hij het weiland op; dan ging hij languit liggen in het gras, aan den kant eener sloot. Dan weder had hij plezier in het zoeken van eendencieren en het najagen der lammeren. Zijn ouders lieten hem vrij rondloopen. Soms zagen zij den heelen dag niet naar hem om. Als hij honger kreeg, ging hij naar huis om een stuk brood te halen. En wanneer zijn vader de koeien kwam melken, kreeg Jozua den eersten vollen nap. Hij zag er uit, zooals de menschen zeiden, als melk en bloed, maar groeide in 't wild op.

Geen mensch trok het zich aan, dat hij even dom bleef als de beesten, waaronder hij verkeerde. Zijn ouders waren er mee tevreden, dat hij gezond was en hun geen last veroorzaakte. Zelf gevoelde Jozua zich het best thuis onder de koeien. Dat vaak zijn hielen door zijn kousen kwamen, deerde hem niet; evenmin dat er scheuren in zijn goed kwamen door het klimmen en klauteren bij het nestjes uithalen in het bosch. Als zijn kousen al te stuk waren, deed hij ze uit en liep op bloote voeten. Als zijn buisje hinderde bij het spel, gaf hij het aan de koeien in bewaring.

Hij kende elk geluid in het bosch; iederen zingenden vogel wist hij te onderscheiden. Hij wist ook precies, wanneer er eieren te vinden waren hier en daar. Als hij 's avonds doodmoe thuiskwam, na den geheelen dag te hebben rondgezworven, stond zijn avondeten klaar. Hij at zonder bidden en danken, evenals Simou en de zusjes. Nimmer had hij gehoord van God, den gever van al het goede. Hij was evenals de veldbloem,

die opkomt en groeit zonder te weten welke hand haar schiep en daar neerplante. Hij zou geleefd hebben en gestorven zijn als zij, had niet de hemelsche Vader met zijn vriendelijke oogen vol mededoogen op hem neergezien. Als hij zijn avondeten genuttigd had, zocht hij zijn strooleger op. Dan sliep hij, zooals zijn moeder zeide, als een roos, totdat de morgenzon weer door het kleine dakvenster scheen en hem wakker streefde.

Een nieuwe dag beteekende voor Jozua nieuw plezier; opnieuw rondloopen in den zonneschijn, bloemen plukken en versche melk drinken, als de zusjes moesten werken. Als een klein, dolend schaap zwierf hij om in onwetendheid en onkunde, niet beter dan een heiden. Niets wetende van den eenigen waren God, noch van Jezus Christus, den Zaligmaker, die evenals hij geboren werd in een stal, en arm geworden was, maar om ons rijk te maken. Zijn moeder kon niet lezen. Een Bijbel was er niet in huis. Geen mensch zag naar Jozua om of bekommerde zich over het heil van zijn ziel. Doch al was er geen mensch, die zich over zijn ziel bekommerde, toch had Jozua Bos een ziel. En iemand was er, niet op aarde maar in den hemel, die wel om zijn ziel gaf; iemand, die ook om Jozua te redden was neergedaald van zijn troon, om te sterven aan het kruis. Hij had besloten, die jeugdige ziel uit de duisternis op te voeren tot zijn eeuwig licht. Het oog van den Goeden Herder waakte over dit lam. Hij zeide: „Dit schaapje behoort nog niet tot Mijn stal. Dit moet ik ook toebrengen tot Mijn kudde, opdat het een

der Mijnen zij." Hij gebruikte daartoe zijn eigen mid-
delen en koos een weg voor Jozua, waarlangs Hij
diens wankele schreden zou richten.

Jozua had een denkenden geest. Hij was schrander
en had een helder hoofd, al was hij in onwetendheid
grootgebracht. En hij begon te denken. Menigen avond,
wanneer hij aan den rand der sloot zat, keek hij naar
het opkomen der sterren. Dan vroeg hij zich verwon-
derd af, waar toch al die lichtjes vandaan kwamen.
Waren het alle kleine lampjes, die daarboven werden
aangestoken in een heel groot huis? En zoo ja, wie
stak ze aan? En Jozua peinsde verder: welk een ver-
moeiend werk het moest zijn, al die kleine lichtjes te
ontsteken. Zij leken zoo verschrikkelijk klein aan die
groote, blauwe lucht. En dan de maan, wat was dat
eigenlijk voor een ding? Als hij lang naar haar keek,
zag hij duidelijk, dat het een gezicht was, een groot,
rond gezicht. De kinderen van den boer noemden haar
„vrouw Luna". Waar kwam zij toch vandaan en waar
ging zij heen des morgens, als de zon opkwam? Jozua
begreep het niet. Hij kon er maar geen hoogte van
krijgen.

Toen het weer lente werd en hij de groene blaadjes
voor de zooveelste maal zag uitspruiten, begon hij zich
af te vragen, wie het toch was, die al dat mooie, jonge
groen maakte. Hij besloot er zijn vader naar te vragen.
Op zekeren avond, toen ze allen, na volbracht dag-
werk, buiten op de bank zaten voor de hut, begon
Jozua zijn onderzoekingen. De maan was juist aan het

opkomen. Hier en daar vertoonde zich een ster aan den donker wordenden hemel. Het was heerlijk zoel weder, een plechtige avondstonde. De schemer legerde zich over de velden. De dauw viel op het zachte gras, de zangvogeltjes scholen weg in het gebladerte. Jozua's vader had zijn hut gebouwd in de schaduw van een grooten boom, die zijn reusachtige armen beschermend over het rieten dak uitbreidde. Daaronder was het gezin vereenigd. Het schaap, dat aan een paal was vastgebonden in de nabijheid der hut, liet een zacht geblaas hooren. De geit sprong op eenigen afstand in wilde cadans. Het vee in de weide liep rustig te grazen.

„Vader,” begon Jozua, „wie heeft daarboven al die lichten aangestoken? Wat is dat voor een huis?”

De vader keek een oogenblik zwijgend naar den sterrenhemel. Hij scheen in diepzinnige bespiegeling.

„Wel,” zeide hij eindelijk langzaam, terwijl hij een haal deed aan zijn korte, bruine pijp, „daarboven? Wel, mijn jongen . . . .”

„Nu?” zei Jozua vragend. „Is daar niet een huis? Waar komen anders al die lichten vandaan?”

„Ja, ja,” zei zijn vader, „het zal wel zoo wezen, dat het de lichten zijn van een huis; van het „Vaderhuis”, zooals het, geloof ik, genoemd wordt.”

„En wat is dat voor een huis, het „Vaderhuis”?” vroeg de knaap.

„Dat is de hemel, Jozua. Ten minste ik heb, toen ik een jongen was, daar wel over gehoord.”

„Hemel?“ herhaalde Jozua verwonderd. „En wie woont er in den hemel?“

„Daar woont God,“ antwoordde zijn zuster Dina snel. „Ik weet het van toen ik nog op school was, toen heeft de meester het op een keer gezegd.“

„En wie is God?“ vroeg Jozua verder, „en waarom woont Hij daar zoo hoog, zoo heel ver weg?“

„Stil, jongen,“ zei zijn vader, die verlegen werd met al die vragen, „je bent nog te jong om zooveel te weten. Als je groot bent, mag je naar de kerk gaan; dan zal de dominee het je alles wel vertellen. Je heeft daar nu nog niet aan te denken, dat is later nog tijds genoeg.“

Jozua vroeg niet verder, maar toen hij dien avond in bed lag, sliep hij niet zoo spoedig als anders. Zijn geest bleef werkzaam. Hij werd gemarteld door veel dingen, die in hem opkwamen. Wie was God? En hoe was het daar in dat groote huis, dat de hemel heette? Waarom vertelde zijn vader er hem niet meer van, als hij het toch wist? Jozua peinsde er lang over dien avond. Ja, zelfs toen hij in den nacht wakker werd, dacht hij er weer aan. „Zou men ook in dat huis kunnen komen?“ vroeg hij zich af. „En als men er komen kon, langs welken weg zou dat gaan? Zou men daarvoor de hooge bergen moeten beklimmen, die zoo heel ver weg lagen? Zeker wel, want hun toppen reikten aan de lucht. En mogelijk zou er een deur ergens zijn, waardoor men er binnenkwam.“

Zoo denkend, en zich aftobbend met velerlei vragen,

sliep Jozua eindelijk in en droomde. Zijn droom werd een voortzetting van zijn gedachten. Hij droomde, dat hij bezig was een heel hoogen berg te beklimmen. In de verte zag hij een groote poort, boven op den top. 't Scheen of het een deur was, die in de lucht stond. Hij deed alle moeite om boven te komen. Doch telkens, als hij een stap vooruit was, gleed hij weer terug. Het scheen een onbereikbaar iets om daar te komen. Hij keek om zich heen, of er niet iemand was, die hem helpen kon. Maar er was niemand. Toen werd hij moedeloos. Hij ging op den grond liggen en begon te schreien. Hij was bedroefd, omdat hij niet verder kon en niemand hem hielp om boven te komen. Het was zijn eerste onvervulde wensch, al was het maar in zijn droom.

Toen hij ontwaakte, zag de morgenzon op hem neder. 't Was als noodigde zij hem uit, buiten te komen spelen. Maar Jozua was voor het eerst niet prettig gestemd. Er was iets in zijn leven gekomen, waarvan hij zich geen rekenschap kon geven. Een sluier hing over zijn ziel. Er was wat voor hem verborgen. En weder den geheelen dag dacht Jozua na.

IV.

JOZUA'S LEVEN. WORDT ANDERS.

De zomer was voorbij met den herfst, en de winter brak aan. Weer werd de hut opgebroken en verhuisde het gezin van Bos naar hun winterkwartier. Het was een natte herfst geweest, ongezond weer, zooals de menschen in het dorp zeiden. Er waren veel zieken.

De koeien stonden op stal, de regen kletterde aanhoudend op het dak van de loods. Jozua bleef binnen en zat den geheelen dag bij zijn moeder in den stal. Hij had niets te doen dan zich te vervelen en naar het verkoopen van de melk te kijken bij het kleine venster. Het bezoek der klanten en het melken der koeien was de eenige afwisseling in zijn eentonig leven. Zoo ging de eerste maand langzaam voorbij.

Toen gebeurde er iets, dat een geheelen omkeer in zijn leven teweegbracht. Er brak een kwaadaardige ziekte uit in het dorp. En deze ziekte vond ook haar weg naar den stal. Jozua's ouders werden er beiden door aangetast. Drie dagen lang zweefden zij tusschen leven en dood. De boer en de boerin kwamen en namen Jozua met zich mee naar hun huis. En de goede vriendin, die twee uren ver geloopen had om hem zijn eerste kleertjes aan te trekken, kwam ook nu weder om op de zieken te passen. Er werd nu geen melk verkocht in den stal; dit geschiedde in de kleine schuur. En de koeien werden door den boer zelf verzorgd.

Jozua sliep op een klein kamertje in de boerderij. 't Zag met een rond venstertje uit op den stal. Jozua kon daarbinnen duidelijk het schijnsel van een zwak lichtje zien. Hij wist, dat daar zijn ouders lagen, zeer ziek. Zijn kinderhart leed om hunnentwil. Hij vroeg zich niet af, wat er met hem gebeuren zou als zij stierven. Hij had nooit veel over sterven hoorenspreken, veel minder den dood van nabij gezien. Een paar maal had hij een doode eend gevonden en eens was er een koe gestorven. Maar hij had er niet veel over nagedacht. Dien derden nacht in de boerderij kon hij niet slapen. Hij was bezwaard van hart. Er was iets, dat hem drukte en benauwde, dat hem angstig maakte. Hij hoorde beneden gestommel in huis. De boer en boerin waren op en praatten samen. Jozua sloop op zijn teenen het kamertje uit en stond op den donkeren zolder. De trapdeur beneden was open. Duidelijk kon hij verstaan wat er gesproken werd. Er scheen nog iemand anders in huis te zijn gekomen. Ja, hij hoorde de stem der vrouw, die zijn ouders oppaste.

„'t Is zoo juist gebeurd,” hoorde hij haar zeggen. „Slechts een uur na elkander. 't Is wat, zoo er uit te moeten stappen; beiden nog in de volle kracht van 't leven. Die arme bloeien van kinderen. De oudsten kunnen zich ten minste nog redden, maar voor den kleinen jongen is het een ontzettend verlies. Arm schaap! Als ik mij indenk, hoe ik hem zijn eerste kleertjes aantrok! En nu moet ik zijn moeder het doodskleed aandoen. Ja, mensch, het is wat te zeggen,

zulke dingen in het leven. In het dorp liggen er vier op een rij, sinds gisteren gestorven. Allen even schielijk, bijna geen ziekbed gehad."

"Ik ga dadelijk met je mee," antwoordde de boerin; „wacht even, dan zal ik mijn doek uit de kast krijgen. Ja, het is verschrikkelijk. Had ik dat kunnen denken? En dan zoo gauw! Gisterenmorgen ging het nogal, zooals de dokter zei. Hij zag den toestand nog niet zoo in. Maar de dood komt dikwijls onverwacht, en juist tot degenen, waarvan men het het minst zou denken."

De stem der boerin stierf weg in het voorhuis. Jozua stond ademloos, als aan den grond genageld. Wie waren er dood? Over wie werd daar gesproken? Dat waren zijn ouders toch niet? — Dood! Dood! Zoo klonk het met doffen galm door zijn hoofd. Werktuiglijk ging hij het kamertje weer in. Alles daarbeneden was stil. De boer en de boerin hadden met de vrouw hun woning verlaten. In de slaapkamer vlak onder hem sliepen de kinderen. Niets bewoog zich in huis. Geen enkel geluid drong tot hem door. Hij klom weer op den stoel voor het ronde venster en plaatste zijn ellebogen in het kozijn. Hij staarde naar den koestal. De groote beuk voor het huis tikte tegen het venster, waarvoor hij stond, met naargeestig geluid. En de spar hief zijn armen op en wees naar het venster in den stal, waarachter zijn moeder lag. Nu dood! De spar had Jozua een welkom toegeroepen bij zijn intree in het leven; nu gaf hij aan zijn moeder een laatsten afscheidsgroet bij haar scheiden van deze aarde. De

regen begon neder te vallen en kletterde tegen de ruiten. De lucht was donker en zwaar. Jozua kroop in bed met een angstig gevoel. Maar hij kon niet in slaap komen. Den geheelen nacht lag hij wakker, in angstig wachten wat de morgen zou brengen. Tegen de ochtendschemering viel hij eerst in slaap met een gevoel, dat hem iets naars verbeidde.

Toen Jozua den volgenden morgen opstond, hoorde hij van de boerin, dat zijn vader en zijn moeder in dien nacht beiden gestorven waren. Hij keek haar aan met een bleek, strak gelaat en groote, droge oogen. Hij wist het immers al! Hij schreide niet en maakte geen misbaar, maar hij zag heel bleek, liep naar buiten en wilde niet eten. De boerin hield hem voor een ongevoeligen jongen, die er niet om gaf, dat hij zijn ouders verloren had. Zij zeide dit tegen haar man en liet Jozua zijn gang gaan. De knaap liep de deur uit en ging ver weg. Hij kwam voorbij den stal, waarin hij geboren was en waarin nu zijn ouders lagen, dood, koud, stijf. De vrouw, die hen had opgepast, zag hem gaan. Zij kwam naar buiten en bleef hem staan nakijken. Zij mocht niet bij hem komen, om de besmetting der koorts. „Jozua,” riep zij hem na, „mijn arme jongen!” Maar hij liep door en deed alsof hij haar niet hoorde. In het schuurtje zat de oude vrouw bij haar melkkannen. De koeien waren gemolken en de melk moest worden verkocht. Het dagelijksch bedrijf ging zijn gewonen gang, al was de hand van hem,

De vrouw, die hen had opgepast, zag hen gaan. blz. 22

wiens werk dit was geweest, nu in den dood verstijfd. Bos zou nimmermeer zijn beesten verzorgen. Voortaan zou een ander dit doen. 't Was geen besmetting geweest, had de dokter gezegd, die zich aan de beesten mededeelde. Maar de lijken moesten spoedig verwijderd worden en dadelijk begraven. Dus kwam de lijkstoet voor de deur van den stal. Man en vrouw werden voor altijd uitgedragen naar het kleine kerkhof dicht bij het dorp. Jozua zag het niet. Hij zwierf alleen rond daarbuiten over de naakte velden, waar het gras dor was en kaal. Zijn oogen waren droog, zijn gezicht stond bleek en strak, maar zijn arm hart leed een folterende pijn. „Hij was een ongevoelige jongen,” zei de boerin.

Had zij hem echter op dat oogenblik kunnen zien, ongetwijfeld zou ze hem zachter beoordeeld hebben. Hij wierp zich voorover op den grond, drukte zijn gezicht in het natte gras en weende bitter. Zijn geheele lichaam schokte door heftig snikken, als had hij de koorts. Hij was bleek en koud en zielsbedroefd. Geen menschelijk oor ving zijn jammerklachten op; geen menschelijke stem was er, die hem troostte. Hij was alleen; alleen met zijn gemis; alleen met zijn groot verdriet. Ook Simon en de zusjes waren niet bij hem. Zij waren in het dorp bij vriendelijke menschen in huis. Maar hij was alleen, en niemand bekommerde zich over hem. Zelfs van zijn viervoetige vrienden was hij gescheiden. Hij kon geen deelneming lezen in hun trouwhartige oogen, zooals hij anders zou getracht

hebben te doen. Het was de eerste groote ramp, die over hem kwam; de eerste smart in zijn kinderjaren. En zijn leven zou voortaan anders zijn dan voorheen, dat besepte hij heel goed.

V.

NERGENS MEER THUIS.

Nadat zijn vader en zijn moeder begraven waren, bleef Jozua nog enkele dagen op de boerderij. Toen werd er over zijn lot beslist. Men besloot, hem uit te besteden. Hij moest schoolgaan en de gemeente zou voor zijn onderhoud zorgen. Zijn zusjes dienden en Simon bleef bij den boer.

Zodoende kwam de knaap in het dorp en begon voor hem een nieuw leven. 's Morgens om negen uur moest hij op school zijn. Den ganschen langen dag zat hij op de bank onder het strenge oog van den meester. Hij spelde zijn eerste letters en schreef zijn eerste hane-pooten. Dikwijls keek hij zuchtend op van dat moeilijke werk. Dan staarde hij door het hooge raam naar buiten. Slechts een klein plekje lucht vertoonde zich aan zijn verlangenden blik. 't Was hard voor hem, daar te moeten zitten, inplaats van buiten rond te loopen en te spelen.

De zomer kwam aan. Een smachtend verlangen maakte

zich van Jozua meester. Hij voelde het heimwee in hem opkruipen naar de groene weiden met haar klaverbloemen en bedauwde geuren. Met onderdrukte smart dacht hij aan het vorig jaar terug. Toen was alles zoo gansch anders. De slooten waren ook nu al lang weer omzoomd. De kikkers kwaakten weer in het lange gras en de vlinders vlogen rond. De koeien graasden in de malsche wei, maar Jozua was er niet om het lentefeest met hen te vieren. Hij was benieuwd of zijn viervoetige vrienden hem ook misten, of ze aan hem dachten en hem zouden herkennen, wanneer hij kwam. Hij besloot verlof te vragen om hen den eerstkomenden Zondag te gaan opzoeken. Dan zou hij ze eens wederzien, de speelmakkers van voorheen.

De Zondag kwam, en Jozua, knap aangekleed, ging alleen op weg naar zijn voormalig huis. De stal was gesloten. Al de koeien waren in de wei. Hij liep langzaam, kijkend naar de blauwe lucht, waarlangs witte wolkjes dreven. Het gouden zonlicht rustte op het groen gebladerte. Jozua liep het bekende pad af. De boerin zag hem komen, zij tikte tegen het glas en riep hem binnen. Zij gaf hem een appel en vroeg, waar hij naar toe ging.

„Of hij naar de koeien mocht gaan?”

„Welzeker.”

En hij ging. Reeds in de verte zag hij de roodbonte staan bij de sloot. Zij loeide, toen hij naar haar toe kwam. 't Was de eerste maal, dat hij haar weerzag. Hij liep op haar toe met een gevoel, alsof zijn verloren

paradijs tot hem was weergekeerd. Beide armen sloeg hij om den hals van het beest en legde het hoofd tegen zijn kop. De koe had haar oude tehuis behouden, al waren degenen, die haar verzorgd hadden en die aan Jozua het liefste op de wereld waren, er uit verdwenen. Maar hij? Hij voelde zich nergens meer thuis. Heel de wereld was ledig en doodsch voor hem geworden, nu hij van al, wat hij had liefgehad, gescheiden was. De tranen welden op in zijn oogen en vielen op den hals van het beest. Hij had een gevoel, alsof de roodbonte hem begreep; liefkoozend schoof zij den kop langs zijn gezicht. Jozua plukte bloemen en gras, liet haar uit zijn hand eten en klopte haar op den nek. Toen liep hij naar de sloot, plukte eenige pluimen en begaf zich weder op weg naar huis. Naar huis? Hij had geen tehuis meer. Daar onder die vreemden was hij niet thuis.

Simon kwam hem tegemoet en zocht hem te troosten. Ook Dina en Hanna hadden vrijaf. Gezamenlijk gingen ze naar het kerkhof en bezochten dat ééne groote graf, waarin beide ouders rustten. Toert keerde hij naar zijn nieuwe woning terug, onder zijn nieuwe speelmakkers. Maar hij was een gansch andere jongen geworden, sinds den dood van zijn ouders. Het leven had zich van een nieuwe zijde aan hem geopenbaard. De meesten in het dorp hielden hem voor onverschillig, omdat hij niets zeide. Nooit sprak hij over hetgeen hem kwelde. Hij hield alles in zich besloten en daarom leed hij dubbel.

Beide armen sloeg hij om den hals van het beest en legde het hoofd tegen zijn kop. blz. 28

Zoo had niet alleen zijn uitwendig leven een wijziging ondergaan, ook van binnen was hij veranderd. Meer en meer peinsde hij over de woorden, die zijn vader eens gesproken had: dat er boven lucht en wolken een huis was, dat het Vaderhuis, de hemel heette, en waar God woonde. Het Vaderhuis! Dat beteekende dus een huis, waarin een Vader was. En een Vader was iemand, die liefhad en die zorgde, zooals zijn eigen vader had gezorgd en liefgehad. Jozua verdiepte zich meer en meer in vragen. En hoe meer hij nadacht, hoe verwarder zijn gedachten op dat punt werden, hoe moeilijker hij het begrijpen kon. Op de school werd niet uit den Bijbel verteld en Jozua was nog te jong voor de catechisatie. De menschen, waar hij in huis was, spraken over de eeuwige dingen niet. Dus werd Jozua niet veel wijzer. Hij werd al stiller, al afgetrokkener. De kinderen noemden hem den „droomer”, omdat hij nimmer deelnam aan hun spel. 't Liefst dwaalde hij alleen rond over de velden en langs de weiden en peinsde over al het wondervolle, dat hij niet begreep.

Maar wanneer hij des avonds opzag naar den blauwen avondhemel, waaraan de vriendelijke sterren hem troostend toelonkten, dan dacht hij aan het huis, het Vaderhuis, daarboven. O, als hij daar slechts kon komen, misschien voelde hij zich daar tehuis. Hier op aarde was hij nergens meer thuis.

HET LICHT IN HET VENSTER.

Een paar jaren gingen op die wijze voorbij. Jozua had nu den leeftijd van negen jaar bereikt. Hij was goed uit de kluiten gewassen, zeiden de menschen, en zag er gezond en stevig uit. Toch was er iets in zijn voorkomen, dat hem van andere jongens van zijn jaren onderscheidde. Hij had iets peinzends over zich gekregen. Zijn groote, donkerblauwe oogen hadden een vreemde, nadenkende uitdrukking. 't Was als zagen zij iets heel in de verte. Urenlang kon hij op de blauwe stoep zitten achter het huis, om de sterren te zien opkomen, of te staren naar de witte wolken, waarin hij allerlei grillige gedaanten zag. Hij kon nu lezen en schrijven, maar meer niet. Uit den Bijbel wist hij niets. De predikant der plaats was geen trouwe herder, anders had hij meer acht gegeven op dit lam van zijn kudde. Hij rekende, dat het nog tijd genoeg was voor bijbelsch onderwijs, wanneer Jozua den leeftijd had bereikt om naar catechisatie te gaan. Een tijdlang had er een Zondagsschool bestaan op het dorp. Maar de onderwijzeres was verhuisd en haar opvolgster had geen lust in dit werk. Dus werd de Zondagsschool opgeheven.

De menschen, bij wie Jozua was uitbested, trokken zooveel mogelijk voordeel van hem. Na de schooluren moest hij helpen den tuin ompspitten, aardappelen rooien

of boodschappen doen. Zij hadden zelf geen jongen, alleen maar een dochtertje, een klein, ziekelijk meisje, dat altijd thuis bleef van school om haar zwak gestel. Dit meisje heette Beatrix en was van Jozua's ouderdom. Het was een geduldig, zachtaardig kind, dat met gelatenheid pijn verdroeg en nimmer klaagde. In het eerst gevoelde Jozua zich niet bijzonder tot haar aangetrokken. Hij was meestal verdiept in zijn eigen verdriet. Doch langzamerhand werd er eenige belangstelling in hem wakker voor zijn kleine huisgenooten. Soms betoonde hij haar een weinig vriendschap en bewees haar kleine diensten. Zoo begon er een band tusschen hen te komen. Als zij in schemeravond te zamen voor het open venster zaten, vertelde Jozua haar van zijn vroeger leven. Dan keek Beatrix hem zwijgend aan met haar donkere oogen en luisterde met belangstelling toe. Zij had iets in haar rug, dat haar dikwijls noodzaakte om stil te liggen. Een paar maal had Jozua een ruiker van veldbloemen voor haar geplukt, als hij des Zondagsmiddags naar de weide was geweest. Ook begon hij haar te onderwijzen van hetgeen hij zelf op de school had geleerd. En Beatrix betoonde zich zeer dankbaar voor iedere kleine oplettendheid.

't Was een gure herfstavond. Jozua moest dezen keer thuisblijven uit de avondschool, die hij anders gedurende de wintermaanden bezocht. Er moest een boodschap gedaan worden, ver buiten het dorp. Zijn pleegvader hield er bijen op na, wier honing tegen goede

winst verkocht werd. Altijd stonden er eenige potten vol op een plank in den kelder voor koopers gereed. Dien middag had de knecht van den burgemeester een paar potten besteld. Zoodra Jozua uit de middagschool thuiskwam, kreeg hij in opdracht, zich op te knappen en terstond na het eten het bestelde weg te brengen. 't Was twee uur loopen, maar dat hinderde niet, reedeneerde zijn pleegmoeder. Loopen was gezond voor een jongen. Daar werd je warm van.

Het was toch wel gemakkelijk, zoo'n jongen in huis te hebben, merkte de vrouw op tegen haar man, terwijl zij haar stoel dicht bij de kachel schoof en haar breikous voor den dag haalde. Nu behoefde de baas er zelf niet meer op uit, in allen regen en wind.

Dus ging Jozua met den honing op weg. Hij kreeg een vermaning mede om zoo spoedig mogelijk terug te keeren.

't Was in den laten herfst. De boomen stonden bladerloos. De wind blies door de kale takken en speelde met de bladeren op den grond. Jozua volgde den grooten straatweg. Een half uur buiten het dorp strekte zich aan den eenen kant een groot bosch uit. De weg door dit bosch was wel een kwartier nader dan de straatweg. Na eenig overleg besloot Jozua dien kortsten weg te nemen. Hij was niet bang van aard. Hij was vroeger altijd buiten geweest. Menigen dag had hij in het bosch doorgebracht, en dus zag hij er nu ook in het minst niet tegen op, om den boschweg te kiezen. Maar hij vergat, dat, wanneer hij vroeger

door het bosch ging, dit op den dag was, als de zon scheen en de vogelen zongen. Nu was het echter avond en donker.

Midden in het bosch be kroop hem toch een onbestemd gevoel van vrees. Hij schrikte voor de konijnen, die den weg overstaken. Hij beefde als hij takken hoorde kraken. En wanneer de wind door de naakte toppen ruischte, beving hem een angstig gevoel. Daarbij kwam, dat het onder de boomen al donkerder werd. Hij bleef staan en dacht er aan om terug te keeren. Reeds liep hij een paar schreden terug. Maar toen bemerkte hij, dat hij zich op een ander pad bevond. Hij was het spoor bijster geraakt. De schrik sloeg hem om 't hart. Hij zette den honing op den grond en tuurde om zich heen. Wat te doen? Indien hij al terugging, wat zou het hem baten, als hij den weg niet wist? En liep hij door, dan wist hij evenmin waar hij uitkomen zou. Toch moest hij kiezen. Dus besloot hij door te loopen en met nieuwen moed maar weder te beginnen. Doch hij raakte al meer en meer aan het dwalen en wist zich geen raad. In vertwijfeling zag hij op naar den donkeren hemel. Daar schitterde, met vriendelijken glans, een groote, heldere ster hem tegen. Jozua keek er lang naar. De tranen kwamen hem in de oogen. Hij dacht opeens aan het huis, het Vaderhuis, daarboven. Daar woonde God. Hij wist wel zóóveel, dat, als de dominee in de kerk bad, hij sprak tot God, tot God, dien men niet zien kan. Hij twijfelde of God zich wel zou bemoeien met hem, een armen jongen, die zoo

weinig wist. Hij had een donker vermoeden, dat de Heere God iemand was, ontzaglijk groot, rijk en machtig, tot wien alleen maar menschen konden spreken, zooals de predikant, die, meende hij, ver boven alle andere menschen stond.

Een paar maal was hij in de kerk geweest. Hij had echter niets begrepen van hetgeen de leeraar zeide. Hij had dezen hooren bidden. Toen had hij verwacht, dat er met hoorbare stem antwoord zou komen. Doch dat was niet gebeurd. De dominee had „amen” gezegd, en alles bleef stil. En toch had de leeraar aan God gevraagd om iets, om dingen, die hij gaarne had dat komen zouden. Maar misschien had hij er later wel antwoord op gekregen. Wie weet?

In zijn angst besloot Jozua het er op te wagen en ook te bidden. Hij knielde neder op de dorre bladeren, midden in het bosch, en hief het gelaat op naar de blinkende avondster. Toen bad hij zijn eerste gebed. Het was maar een enkele bede, die dubbele beteekenis had, hoewel hij dat niet begreep. „O God,” zeide hij, „wijs mij den weg, den goeden weg, als het u belieft.” Toen stond hij op, en begon met haastige schreden door te loopen. Plotseling zag hij iets. Tusschen de boomstammen door schemerde een licht in de verte. Vriendelijk noodigend straalde het hem tegen. Hij ging er op af. Hij was op den goeden weg. En het licht, dat hij zag, was het licht uit een venster.

Tusschen de boomstammen door schemerde een licht in de verte. biz. 36

VII.

ACHTER DEN MEESTER AAN.

In de witte villa aan den zoom van het bosch zit Freule Wilna van Eikenstein in haar kleine, nette zitkamer. Zij heeft juist de gordijnen voor de twee groote ramen dichtgeschoven; alleen dat van het zijvenster bleef open. Zij heeft haar lamp aangestoken en zet er nu de groote, geel-zijden kap overheen. De theetafel staat naast haar fluweelen stoeltje. In den kleinen, nikkelen ketel zingt het water een gezellig liedje. De piano staat open. Eenige bladen muziek liggen er over verspreid. Freule Wilna heeft daar juist gespeeld en zal zoo aanstonds weer beginnen, als ze de thee gezet heeft.

Een vriendelijken aanblik biedt dat niet zeer groote vertrek. Tegen het lichtblauwe behangsel met breeden rand maken eenige uitgezochte schilderstukjes in vergulde lijst een aangename indruk; in een sierlijk kastje met glazen deuren staan de fraai-ingebonden boeken als goed-aferichte soldaten netjes in het gelid. Een paar mooie stoeltjes, een werkmant met geel gevoerd, een tafeltje met snuisterijen, een album-standaard, eenige foto's, en nog andere artikelen, maken de omgeving van Freule Wilna gezellig en aantrekkelijk. Voor het eene venster staat een groote, koperen kooi. Daarin zit Wilna's lieveling, een ondeugende papegaai, die zijn meesteres de grofste

dingen durft zeggen, als hij gestraft wordt met onthouding van een klontje suiker. Een aardig, wit schoothondje met een blauw lint om den hals ligt behaaglijk op zijn fluweelen kleedje voor den open haard, waarin een helder vuurtje brandt.

Midden in dit vertrek staat Freule Wilna van Eikenstein, de oudste dochter van den burgemeester. Zij heeft een vriendelijk en aantrekkelijk voorkomen. Boven de groote, grijsblauwe oogen welft zich een breed, edel voorhoofd, omlijst met goudblond haar. Het gelaat evenwel is smal en zeer bleek; er ligt een lijdende uitdrukking op. Ge behoeft haar maar even goed op te nemen om de oorzaak daarvan te vermoeden: Freule Wilna is gebrekkig en misvormd. Haar kleine gestalte is krom gegroeid, en zij is mank. Dat is haar kruis, dat zij dagelijks heeft te dragen, haar scherpe doorn in het vleesch. Toch mort zij daar nooit over; slechts stort zij in stilte menigen traan. Het lijden heeft haar goed gedaan, het heeft haar gevoerd op het smalle pad des levens, waarop zij wellicht anders nooit den voet zou gezet hebben. Haar ouders, broeders en zusters bewandelen allen den breeden weg der wereld. Zij gaan op in de grootschheid des levens en de genietingen der ijdelheid. Freule Wilna is de eenige in huis, die iets beters heeft leeren kennen voor haar hart. De Bijbel is haar troostboek. Zoo menigmaal het kruis haar te zwaar dreigt te worden, zoekt zij daarin steun en kracht. Wel drukt het kruis haar zwaar, maar, zichzelf verloochenende, gaat zij, zonder mur-

mureeren, achter haar Heiland aan. Want haargebrekigheid is niet haar eenig verdriet. Veel meer nog heeft zij te lijden van haar omgeving. Haar trotsche moeder acht het een ramp, zulk een misvormde dochter te hebben. Haar zusters kwellen haar voortdurend om haar vroomheid. Haar beide broeders bemoeien zich niet met haar: zij zijn te druk met hun eigen zaken. En haar vader noemt haar een zonderling; van al zijn kinderen geeft hij het minste om haar.

Zoo is Freule Wilna in haar eigen kring een uitgestootene. Toch is zij niet ongelukkig, want bij al haar gemis bezit zij de parel van groote waarde, die geen mensch haar kan ontrooven. Gelijk de Schrift zegt: zij verkocht al wat zij had, om die te koopen. Niet in letterlijken zin; maar zij had er spot, verachting, schimpwoorden en een eenzaam leven voor over. Als zij met haar omgeving mee op en neer ware gegaan, dan zou voorzeker dat alles haar bespaard zijn gebleven bij haar gebrek. Dan zou zij voor het minst een rustig, ongestoord leven hebben gehad. Nu was haar leven dikwijls stormachtig en bitter om te dragen. Doch al stormde het aan de oppervlakte, in de diepte was het stil. Daar heerschte een vrede, die alle verstand te boven ging. Want Hij, die heerscht over het ruw geweld en die de golven stilt met Zijn stem, Hij sprak tot haar: „Mijnen vrede geef ik u. Uw hart worde niet ontroerd, en wees niet versaagd.” En Wilna zag op naar Hem in al haar moeite en strijd. Dicht ging zij achter haar Meester aan. Den meesten tijd

bracht zij door in haar kamer en hield zich onledig met naaien voor de armen of gewijde muziek. Haar papegaai en haar hond waren haar trouwe vrienden. Ook dezen avond, onderwijl de anderen naar den schouwburg waren in de nabijgelegen stad, zat Wilna alleen. Er was niemand thuis dan zij en de knecht. Ook de dienstboden waren uit. Zij had de gordijnen gesloten, de lamp aangestoken en de thee gezet. Nu plaatste zij een kleinere lamp op de piano dicht bij het zijvenster. Zij deed dit juist op het oogenblik, dat Jozua in het bosch nederknielde en bad. Het was dit licht, hetwelk zijn aandacht trok. Hij liep er op af en had weldra het huis van den burgemeester bereikt.

VIII.

SLECHTS EEN AARDEN VAT.

De schel in het voorhuis ging over met luiden klank en verbrak de stilte in huis. Freule Wilna hield het muziekblad, dat zij juist omsloeg, tusschen haar vingers en luisterde. Zij hoorde den knecht uit de keuken komen, de lange gang doorgaan en de deur ontsluiten. 't Scheen haar toe, dat het een kinderstem was, die daar sprak aan de deur. Onwillekeurig keek zij naar het zilveren trommeltje op de tafel. De keukenmeid

had haar juist vanavond versche koekjes gebracht. Zij stond op en hinkte naar de deur. Ja, het was zoo. Het geluid van Jozua's stem drong tot haar door.

„Wie is daar, Tom?” riep zij den knecht toe, „is het een kind?”

„Jawel, Freule,” antwoordde de knecht, „'t is de jongen met den honing, dien ik vanmiddag besteld heb.”

„Laat hem even binnenkomen,” zei de Freule en ging in haar kamer terug. Zij begreep, dat de jongen, klein of groot, lang geloopt had en wilde hem niet zoo, zonder iets, wegzenden.

Een oogenblik daarna stond Jozua in de kamer. Hij keek beschroomd rond in dit voor hem zoo prachtige vertrek. Freule Wilna ging bij het theeblad zitten en keek hem vriendelijk aan.

„Je zult toch wel een koekje willen voor je boodschap, is 't niet?” vroeg ze met een glimlach.

Wat was er in het gelaat van den knaap, dat haar plotseling aantrok en met zulk een ongewone belangstelling vervulde? Zijn blik ontmoette den haren. Er lag een zwijgend-gedragen leed in die blauwe kinderoogen, dat weerklank vond in haar eigen ziel.

„Ga zitten,” zei ze overredend, „en rust eens uit, mijn kind. Je hebt een heel eind geloopt, is het niet?”

„Ja,” antwoordde hij, vrijmoedig wordende op den aanblik van haar vriendelijk gelaat. „En ik was verdwaald in het bosch.”

„Wat! Ben je dan door dat donkere bosch gekomen,

alleen op dit uur in den avond? En hoe heb je den weg weergevonden?" vroeg zij belangstellend.

„Door het licht uit dit venster," antwoordde hij en wees naar het raam. „Ik zou er nooit gekomen zijn, als u dat licht daar niet had neergezet. Toen heb ik den goeden weg gevonden. Ik bad: „O, God, wijs mij den goeden weg," en toen gebeurde het; ik zag de lamp daar, die wees mij den weg."

Freule Wilna zag den knaap lang en ernstig aan. Er glom een traan in haar oog. „Dan ben ik blij, dat God mij gebruikt heeft tot de verhooring van je gebed," zeide zij. „Bid je wel meer?"

„Nee," zei Jozua openhartig, „ik had nog nooit gebeden. Ik weet eigenlijk niet wie God is, en ik had niet gedacht, dat Hij naar mij hooren zou. Maar Hij deed het toch."

„Weet je niet wie God is?" vroeg de Freule verwonderd. „Hebben je ouders je nooit van hem verteld? Dan zul je ook wel niet weten wie onze Heere Jezus Christus is?"

Jozua keek haar met groote oogen aan. Er sprak enkel onwetendheid uit zijn blik. „De Heere Jezus Christus? Nee, wie is dat?"

„Kom bij mij zitten, mijn arm kind," zei Freule Wilna met een opwelling van groot mededoogen. „Ik zal je vertellen van Hem, die Zijn heerlijken hemel verliet en als een arm, klein kindje werd geboren in een stal."

„In een stal?" riep Jozua verwonderd uit. „Daar

werd ik ook in geboren; in een stal, bij de koeien.”

Freule Wilna keek hem een oogenblik met verbazing aan. Toen ging zij voort: „Hij werd nedergelegd in een kribbe en in doeken gewonden.”

„Net als ik!” riep de knaap uit; „de krib staat nog in den stal. U kunt die zien, als u er heengaat. De schapen eten er nu nog uit.”

Freule Wilna hield even op. Zij was voor het oogenblik van haar stuk gebracht door die overeenkomst.

„Hoe heet je?” vroeg zij zacht.

Hij noemde zijn naam, „Jozua”.

Toen stond de dame op, zij boog zich over hem heen en gaf hem een kus. Zij zag de hand van haar Meester en begreep zijn wenk. Hij had haar gebruikt om door het licht in haar venster dit dwalende kind in den donkeren avond den weg te wijzen. Hij had een nog grooter werk voor haar te doen. Het lamplicht moest Jozua's schreden richten naar haar woning. De lamp van Gods Woord zou hem den weg wijzen naar het Vaderhuis omhoog. En die lamp plaatste de Heer eveneens in haar hand. Zij mocht het licht ontsteken in die jonge, verduisterde kinderziel. Zij was maar een aarden vat, doch het kostbare, levende water, waarmede de groote Hovenier zijn dorstend plantje zou drenken, was in haar gevloeid.

IX.

VAN DE KRIBBE NAAR HET KRUIS.

Dien nacht sliep Jozua niet. Uur aan uur lag hij wakker en peinsde over hetgeen hij gehoord had. Freule Wilna had hem in korte trekken het leven en sterven, de opstanding en de hemelvaart van den Heere Jezus verhaald. Was het mogelijk? dacht Jozua. De grootste Koning, de Zoon van God, die in den hemel woonde, in het Vaderhuis, waarover hij zoo dikwijls gepeinsd had en waarvan hij zoo verlangd had meer te weten, die was als een arm, klein kindje in een stal geboren, evenals hij; was ook in doeken gewonden en in een kribbe neergelegd! Geen der kinderen, die hij kende, was in een stal geboren; niemand anders dan hij. Hij had gedacht, dat hij de eenige was op de geheele wereld, waarmede dit gebeurd was. Maar het had hem nooit kunnen schelen! 't Had hem nooit een gevoel van vernedering gegeven. Nooit? Ja toch; hij had wel eens gedacht, dat hij maar liever wilde, dat hij ook een wiegje gehad had, zooals de kinderen van den boer, mooi geverfd en met bloemen beschilderd. „Kijk, Jozua,” hadden zij eens tot hem gezegd, toen zij samen in den stal waren, „dat is jou krib. Daar lag je in, toen je geboren was en wij je kwamen zien.” Toen had hij zich even geschaamd. — En 't was ook eens gebeurd, dat een groote, ondeugende jongen op school hem had toegevoegd: „Jij hoort bij de koeien thuis.

want je bent in een stal geboren.” Dat was hard geweest om te hooren, heel hard. Maar nu, met den Heere Jezus was het evenzoo geschied. O, had hij dat eerder geweten! En hij heette ook zooals die groote Koning; „Jozua” was hetzelfde als „Jezus”, had de Freule gezegd. En hoeveel had zij hem verteld van de liefde en de trouw van den Heiland. Zeker, de Heere Jezus had hem ook lief, arm, onwetend kind als hij was. En Hij wilde hem naar den hemel leiden, naar dat heerlijke huis, het Vaderhuis, daarboven. Daar voelde niemand zich eenzaam. Niemand was daar bezwaard van geest, had de Freule gezegd.

Alles kreeg een ander aanzien, nu hij wist, dat er Eén was, die hem liefhad, die veel om hem gaf; Eén, die daarboven aan hem dacht en hem een plaats bereidde, waar hij zich niet zoo vreemd en verlaten zou gevoelen als hier. Hij zou morgen alles aan Beatrix vertellen. Hij mocht terugkomen, had de Freule gezegd: dan kreeg hij een Bijbel, waarin hij alles zelf kon lezen over den Heiland en den hemel. Zondagmiddag zou hij er heengaan. Het bezoek aan de koeien moest dan maar worden uitgesteld. Morgen was het Woensdag. Nog vier lange dagen dus, eer het Zondag werd. Maar dan! Zijn hart zwol van vreugde en verlangen bij het vooruitzicht.

Ook Freule Wilna sliep dien avond niet spoedig. Ook zij dacht na en waakte. Ook voor haar oog opende zich een nieuw verschiep. Zij had werk gekregen van haar grooten Meester. Zij had een ziel uit de duisternis

te trekken tot Gods wonderbaar licht. Een kind, niet veel beter dan een heiden, mocht door haar worden onderwezen en geleid. Een zacht, wit licht viel in haar kamer; de maan brak tusschen de wolken door. Wilna zag het, vouwde de handen, bad en dankte. Zij bad, dat het haar gegeven mocht worden een zegen te zijn voor den knaap, die, evenals zij, een kruis droeg, al was het van anderen aard. En zij dankte, dat haar Meester haar verkoren had tot dit werk, „want,” dacht zij, „voor zooveel gij dit een van deze Mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij dat Mij gedaan.” Hoe licht viel haar nu haar moeilijk kruis. Hoe werd nu de pijn, de scherpe doorn in haar vleesch, verzacht. „Hij droeg een kroon van doornen,” fluisterde zij, „en Hij morde niet. Zal ik dan klagen en zal mijn kruis mij te zwaar vallen, waar Hij er bijna onder bezweek? Zoo wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij, zeide de Heer. O, hoe gewillig draag ik nu mijn kruis Hem achterna. En de arme knaap, die evenals de Heer in een stal werd geboren en in een kribbe lag, met hem is het ook wel: van de kribbe naar het kruis. Zoo vroeg reeds ouderloos en bij vreemden in huis! Arm, eenzaam kind, God zond u tot mij.”

Toen Freule Wilna eindelijk insliep, zag zij in haar droom den Heiland voor zich staan. Achter Hem zag zij een kribbe met doeken er in. Voor Hem verrees het kruis. „Zie,” zeide Hij tot haar en wees op beide, „zoo gaat het altijd, mijn kind: van de kribbe naar het

kruis. Maar het kruis leidt tot de kroon. Want die overwint, Ik zal hem geven de kroon des levens.”

X.

TOT DE KROON.

Den volgenden Zondag ging Jozua op het bepaalde uur naar de witte villa aan den zoom van het woud. Freule Wilna zat al op hem te wachten. Zij had een grooten prentenbijbel voor Jozua gekocht. Dien kreeg hij ten geschenke met de opwekking om er maar veel in te lezen. De zon scheen in de kamer. En deze zag er zoo vriendelijk uit, dat Jozua een gevoel kreeg alsof hij er thuis was. En nu zette de Freule haar onderwijs voort. Zij vond in Jozua een dankbaren leerling. Begeerig dronk hij van het water des levens. En toen hij thuiskwam, bracht hij alles aan Beatrix over. Hij vertelde haar van den liefdevollen Heiland, die de zieken genas en de dooden opwekte uit het graf. En ook aan haar zegende de Heer het onderricht van Wilna.

Kort daarop bezocht de Freule Beatrix en sprak ook met haar. Zoo kwam er een band tusschen Freule Wilna en de beide kinderen. Jozua gevoelde zich nu niet meer eenzaam en verlaten. Hij had een vriendin gevonden voor heel zijn volgend leven.

Freule Wilna sprak over hem en verkreeg van het

gemeentebestuur, dat Jozua de dorpschool verlaten mocht en voor haar rekening naar een eenvoudige kostschool gezonden werd, ergens buiten het dorp. Uit de nalatenschap eener tante had zij een erfenis gekregen, die haar daartoe in staat stelde. Zij meende dat dit de beste wijze was om met de ontvangen talenten winst te doen, want „wie zich des armen ontfermt, leent den Heere.”

Jozua deed zijn best en leerde flink. Freule Wilna beloofde zich veel vreugde van den knaap.

Jaren zijn voorbijgesneld. De witte villa staat nog aan den zoom van het woud, maar Wilna woont er niet meer. Zij woont nu bij haar pleegzoon op een lief dorp bij ons aan het kleine riviertje. Jozua Bos is daar predikant. Hij is nu, op zijn beurt, de trouwe verzorger van de gebrekkige, oude dame, welke hij met kinderlijke liefde vereert. Hij is met Beatrix gehuwd. Deze is haar ziekelijkheid te boven gekomen en is nu een gezonde jonge vrouw; twee aardige kindertjes spelen in het tuintje vlak voor het huis en loopen vlinders na in den gouden zonneshijn. Freule Wilna geniet een onderscheiding als een koningin. Heel het dorp draagt haar op de handen. Zij is de verzorgster der armen, de vriendelijke troosteres der zieken en bedroefden. Zoo staat zij Jozua ter zijde in zijn ambtelijk werk. In huis heeft zij de eereplaats. De mooiste kamers zijn voor haar gebruik, de grootste liefde is haar deel. En Jozua's kinderen zijn haar lust en haar

leven, haar zonnetjes in huis. Heel haar leven is zonneschijn geworden. Zij heeft zich des armen ontfermd, en nu maakt de zegen des Heeren haar rijk, en Hij voegt er geen smart bij. Hoe dikwijls dankt Freule Wilna nog haar Meester, die haar verwaardigd heeft iets voor Hem te doen in een arm, verweesd kind. Zij was slechts een aarden vat, misvormd en gebrekkig, zonder gedaante of eenige schoonheid, en zonder kracht. Maar haar Heiland zag haar, zag de groote liefde in het Hem toegewijde hart, en Hij riep haar. Toen sprak Hij, ziende op haar arbeid voor Hem: „Zij heeft gedaan, wat zij kon. Zij heeft een goed werk aan Mij gedaan.” Haar kruis draagt zij nog steeds. Dat zal zij tot aan haar dood toe moeten doen. Maar zij weet het: van het kruis tot de kroon. Zoo heeft het de Meester gezegd, en zij vindt alles goed, wat Hij haar oplegt.

Jozua is een knap man geworden, geliefd bij zijn gemeente, trouw in zijn roeping, trouw aan zijn Heer. En wat hem zoo beminlijk maakt, is allereerst zijn groote eenvoud, zijn kinderlijke nederigheid. Hij schaamt er zich niet over, dat hij eens een arme jongen was en geboren werd in een stal. Hij acht dit een eer. „Want,” zegt hij altijd, „die nederige geboorte was het begin. Toen volgde het kruis in velerlei gedaante van outbering en gemis aan liefde. Maar daarna kwam de kroon, die ik eens verwisselen zal voor de kroon des levens. Aardsche kronen zinken in het niet, maar die kroon is onvergankelijk, die mij wacht bij mijn Heiland en Heer.”

En dat aardsche kronen vergankelijk zijn, dat onder-
vond Jozua Bos in zijn later leven. Jaren daarna, toen
Freule Wilna lang reeds haar kruis verwisseld had
voor de levenskroon, haar door den Heer bereid, trok
Jozua met vrouw en kinderen naar de heidenwereld
als verkondiger van het Evangelie. Hij was gekozen
als zendeling-leeraar en had die opdracht aanvaard.
Toen begon zijn strijd eerst recht. Een moeilijk leven
wachtte hem, een leven vol ontbering, miskenning, ver-
volging en smaad. Maar hij streed dapper, als een goed
krijgsknecht van Jezus Christus. Hij droeg zijn kruis
en hield de kroon in het oog. Hij was verblijd te mogen
strijden en lijden voor zijn Koning en Heer. „Want,”
zeide hij steeds, „wie niet wettiglijk heeft gestreden,
die wordt niet gekroond. Zoo zegt het de Schrift.”

Jozua viel als een slachtoffer, door wreede handen
van zwarte menschen. Stervende aan de pijnlijke won-
den, die hij, in den dienst van zijn hemelschen Koning,
op het slagveld ontving, keerde hij het aangezicht naar
den stillen avondhemel.

Daar schitterde de avondster. „Zie,” zeide hij tot
Beatrix, „ik zie het licht in het venster van het vader-
huis omhoog. Freule Wilna's lamp wees mij eens als
knaap den weg door het bosch. Dit licht wijst mij naar
boven. 't Is als de lamp in het venster van het Vader-
huis. Ik zal dáár zijn aangezicht zien. Ik zeg den
apostel na: Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb
het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon,
welke de Heere, de rechtvaardige Rechter, mij geven

zal. Het is met mij gegaan van de kribbe naar het kruis en van het kruis tot de kroon.”

En met het aangezicht gekeerd naar het licht in het venster van het Vaderhuis, ontsliep hij. Ongetwijfeld gold van hem:

„Volger van Jezus, uw kroon is gewonnen,
't Worst'len heeft uit en uw loop is volend.
Hij, die zijn werk in uw hart had begonnen,
Heeft in uw zwakheid zijn sterkte gekend.
Gij waart getrouw; zie uw kroon nu en eer;
Dienstknecht, ga in tot de vreugd van uw Heer.”
